

Rozsudok vo veci návrhu na začatie prejudiciálneho konania:

Informácie o rozsudku:

Súdny dvor Európskej únie (SDEÚ) dňa 03. marca 2011 rozhodol o návrhu vo veci C-437/09 na začatie prejudiciálneho konania francúzskym súdom.

SDEÚ sa v rozsudku zaoberal nasledovnými pojmami:

„Hospodárska súťaž – Články 101 ZFEÚ, 102 ZFEÚ a 106 ZFEÚ – Doplnkový režim náhrady nákladov na zdravotnú starostlivosť – Kolektívna zmluva – Povinné poistenie v určenej poisťovacej organizácii – Výslovné vylúčenie akejkoľvek možnosti oslobodenia od poistenia – Pojem podnik“

Návrh na začatie konania bol podaný v rámci sporu medzi AG2R Prévoyance (ďalej len „AG2R“), inštitúciou sociálneho poistenia riadiacou sa francúzskym code de la sécurité sociale (Zákonník sociálneho zabezpečenia), a spoločnosťou Beaudout Père et Fils SARL (ďalej len „Beaudout“), ktorý sa týka odmietnutia Beaudout pristúpiť k doplnkovému režimu náhrady nákladov na zdravotnú starostlivosť poskytovanému inštitúciou AG2R pre francúzske odvetvie remeselného pekárstva.

Predmetom konania bolo rozhodnutie o nasledovnej otázke:

„Je zavedenie ustanovenia o povinnom poistení v doplnkovom režime zdravotnej starostlivosti, ako je stanovený v článku L 912-1 code de la sécurité sociale, a dodatok, ktorým orgány verejnej moci stanovili na žiadosť reprezentatívnych združení zamestnávateľov a pracovníkov určitého odvetvia záväznú povahu poistenia v jedinej organizácii, určenej na správu doplnkového režimu zdravotnej starostlivosti, bez akejkoľvek možnosti pre podniky dotknutého odvetvia oslobodiť sa od poistenia, v súlade s ustanoveniami článkov 81 ES a 82 ES, alebo môžu v určenej organizácii predstavovať prípad zneužitia dominantného postavenia?“

SDEÚ predovšetkým pripomenul, že SDEÚ už rozhodol, že dohody uzatvorené v rámci kolektívneho vyjednávania medzi sociálnymi partnermi na účely zlepšenia podmienok zamestnávania a pracovných podmienok sa z dôvodu ich povahy a cieľa musia považovať za dohody, ktoré nepodliehajú článku 101 ods. 1 ZFEÚ. Podľa SDEÚ je preto potrebné preskúmať, či povaha a cieľ dohody, ako je tá v konaní vo veci samej, odôvodňuje to, aby nebola zahrnutá do pôsobnosti článku 101 ods. 1 ZFEÚ.

V danom prípade, dohoda, ktorá je predmetom konania vo veci samej, bola uzatvorená vo forme dodatku ku kolektívnej zmluve, a je preto výsledkom kolektívneho vyjednávania medzi reprezentatívnymi organizáciami zamestnávateľov a zamestnancov francúzskeho odvetvia remeselného pekárstva. Pokiaľ ide o jej cieľ, táto dohoda v stanovenom odvetví zavádza doplnkový režim náhrady nákladov na zdravotnú starostlivosť, ktorý prispieva k zlepšeniu pracovných podmienok zamestnancov nielen tým, že im zaisťuje prostriedky nevyhnutné na úhradu nákladov na chorobu, pracovný úraz, chorobu z povolania a materstvo, ale aj tým, že znižuje výdavky, ktoré by zamestnanci museli znášať v prípade neexistencie kolektívnej zmluvy.

SDEÚ preto skonštatoval, že dohoda, ako je dodatok č. 83, z dôvodu svojej povahy a cieľa nepatrí do pôsobnosti článku 101 ods. 1 ZFEÚ. Článok 101 ZFEÚ v spojení s článkom 4 ods. 3, ZEÚ treba vykladať v tom zmysle, že nebráni rozhodnutiu orgánov verejnej moci, ktorým sa na žiadosť reprezentatívnych združení zamestnávateľov a zamestnancov vymedzeného odvetvia určila záväzná povaha dohody vychádzajúcej z kolektívneho vyjednávania, ktorá stanovuje povinné poistenie v doplnkovom režime náhrady nákladov na zdravotnú starostlivosť pre všetky podniky dotknutého odvetvia bez možnosti oslobodenia.

Pokiaľ ide o výklad článku 102 ZFEÚ, podľa SDEÚ bolo potrebné určiť, či je inštitúcia ako AG2R podnikom v zmysle tohto ustanovenia. V tejto súvislosti SDEÚ pripomenul že v kontexte práva hospodárskej súťaže Únie zahŕňa pojem podnik každý subjekt vykonávajúci hospodársku činnosť bez ohľadu na jeho právne postavenie a spôsob financovania.

V danom prípade z článku L 931-1 code de la sécurité sociale vyplýva, že AG2R ako inštitúcia sociálneho poistenia upravená týmto zákonníkom je neziskovou súkromnoprávnou osobou, ktorej cieľom je krytie škody na zdraví spojenej s úrazmi a chorobou. Takáto inštitúcia preto jednak v zmysle článku L 932-9 toho istého zákonníka nemôže pozastaviť poistné krytie ani zrušiť účasť podniku na tomto režime v prípade, ak jej podnik neuhrádza poistné. Okrem toho, ak sú podniky patriace do pôsobnosti vnútroštátnej kolektívnej zmluvy remeselných podnikov pekárstva a cukrárstva povinné pristúpiť k režimu spravovanému AG2R, z toho zodpovedajúco vyplýva, že samotná AG2R je v zmysle podmienok dodatku č. 83 povinná poistiť všetkých zamestnancov týchto podnikov bez ohľadu na pokryté riziko, ktoré sa má poistiť, a to za jednotnú poistnú sadzbu, ktorú rovným dielom znášajú zamestnávateľ a zamestnanec bez ohľadu na veľkosť podniku alebo mzdu poisteného zamestnanca.

Preto ak doplnkový režim náhrady nákladov zdravotnej starostlivosti, ako je ten v konaní vo veci samej, stanovuje povinnú doplnkovú sociálnu ochranu pre všetkých zamestnancov určitého hospodárskeho odvetvia, sleduje sociálny cieľ.

Sociálny cieľ režimu poistenia však sám osebe nepostačuje na to, aby nebola dotknutá činnosť charakterizovaná ako hospodárska činnosť. Preto bolo potrebné osobitne preskúmať jednak to, či možno tento režim považovať za režim uplatňujúci zásadu solidarity, a jednak to, do akej miery podlieha dohľadu štátu, ktorý ho zaviedol, čo sú okolnosti, ktoré môžu vylúčiť hospodársku povahu danej činnosti

Pokiaľ ide o uplatňovanie zásady solidarity, z celkového posúdenia režimu, ktorý je predmetom konania vo veci samej, vyplýva, že tento režim je financovaný poistným v jednotnej výške, v dôsledku čoho tak nie je jeho výška proporcionálna vo vzťahu k poistenému riziku. Povaha služieb poskytovaných AG2R ani rozsah poskytnutého poistného krytia preto nie sú proporcionálne vo vzťahu k výške uhrádzaného poistného. Okrem toho sa služby v určitých prípadoch poskytujú bez ohľadu na zaplatenie dlžného poistného. Z uvedeného vyplynulo, že režim doplnkovej náhrady nákladov na zdravotnú starostlivosť, ako je ten v konaní vo veci samej, sa vyznačuje značným stupňom solidarity.

Na určenie, či sa definícia podniku vykonávajúceho hospodársku činnosť vzťahuje na organizáciu, ako je tá v konaní vo veci samej, treba podľa SDEÚ analyzovať aj rozsah štátom vykonávaného dohľadu nad podmienkami fungovania tohto režimu.

V závislosti od okolností daného prípadu by podľa SDEÚ bolo možné vyvodiť záver o tom, že AG2R, hoci nesleduje dosiahnutie zisku a vykonáva činnosť na základe zásady solidarity, je podnikom vykonávajúcim hospodársku činnosť, ktorý bol z finančných a hospodárskych dôvodov vybraný sociálnymi partnermi spomedzi ostatných podnikov, s ktorými súťaží na trhu služieb sociálneho zabezpečenia, ktoré ponúka.

Pokiaľ sa AG2R v zmysle článku 102 ZFEÚ musí považovať za subjekt vykonávajúci hospodársku činnosť, rozhodnutie orgánov verejnej moci určiť záväznú povahu poistenia v doplnkovom režime náhrady nákladov zdravotnej starostlivosti pre celé francúzske odvetvie remeselného pekárstva bez možnosti oslobodenia by nevyhnutne zahŕňalo priznanie výlučného práva tejto organizácii vyberať a spravovať poistné platené zamestnávateľmi a zamestnancami tohto odvetvia v rámci tohto režimu. Takúto organizáciu by preto bolo možné považovať za podnik, ktorý je držiteľom výlučných práv v zmysle článku 106 ods. 1 ZFEÚ

Ak by vzhľadom na tieto výlučné práva nemali podniky francúzskeho odvetvia remeselného pekárstva možnosť prispievať do režimu doplnkovej náhrady nákladov na zdravotnú starostlivosť spravovaného inou organizáciou, AG2R by mala právnym poriadkom dané monopolné postavenie na podstatnej časti spoločného trhu a bolo by možné považovať ju za podnik majúci dominantné postavenie v zmysle článku 102 ZFEÚ (pozri analogicky rozsudok Pavlov a i., už citovaný, bod 126).

Súd však pripomenul, že podľa ustálenej judikatúry iba samotné vytvorenie dominantného postavenia priznaním výlučných práv v zmysle článku 106 ods. 1 ZFEÚ nie je samo osebe nezlučiteľné s článkom 102 ZFEÚ. Členský štát porušuje zákazy stanovené týmito dvomi ustanoveniami iba vtedy, ak uplatňovanie osobitných alebo výlučných práv, ktoré mu boli priznané, vedie predmetný podnik k zneužívaniu jeho dominantného postavenia alebo ak tieto práva môžu vyvolať situáciu, ktorá tento podnik privedie k takémuto zneužitiu. O takéto zneužívanie v rozpore s článkom 106 ods. 1 ZFEÚ ide predovšetkým vtedy, ak členský štát prizná určitému podniku výlučné právo vykonávať určité činnosti a vytvorí situáciu, v ktorej tento podnik zjavne nemôže uspokojiť dopyt po takomto druhu činností na tomto trhu. SDEÚ zdôraznil, že nemožnosť podnikov francúzskeho odvetvia remeselného pekárstva obrátiť sa na iné organizácie, aby pre svojich zamestnancov získali poistné krytie v oblasti doplnkovej náhrady nákladov na zdravotnú starostlivosť, ako aj obmedzenie hospodárskej súťaže, ktoré z toho vyplýva, vychádza priamo z výlučného práva priznaného AG2R.

SDEÚ ďalej preveroval, či je AG2R poverená správou služieb všeobecného hospodárskeho záujmu v zmysle článku 106 ods. 2 ZFEÚ.

SDEÚ uzavrel, že obmedzenia v danom prípade, ktoré robia služby poskytované dotknutou organizáciou menej konkurencieschopné ako porovnateľné služby poskytované poisťovňami, ktoré takýmto obmedzeniam nepodliehajú, prispievajú

k odôvodneniu výlučného práva tejto organizácie spravovať takýto režim bez toho, aby bolo možné akékoľvek oslobodenie od poistenia.

Podľa SDEÚ obmedzenia danej organizácie, ktoré robia služby poskytované dotknutou organizáciou menej konkurencieschopné ako porovnateľné služby poskytované poisťovňami, ktoré takýmto obmedzeniam nepodliehajú, prispievajú k odôvodneniu výlučného práva tejto organizácie spravovať takýto režim bez toho, aby bolo možné akékoľvek oslobodenie od poistenia.

Viac informácií o rozsudku tu:

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/form.pl?lang=sk&newform=newform&alljur=alljur&jurcdj=jurcdj&jurtpi=jurtpi&jurtfp=jurtfp&alldocrec=alldocrec&docj=docj&docor=docor&docop=docop&docppoag=docppoag&docav=docav&docsom=docsom&docinf=docinf&alldocnorec=alldocnorec&docnoj=docnoj&docnoor=docnoor&radtypeord=on&typeord=ALL&docnodecision=docnodecision&allcommjo=allcommjo&affint=affint&affclose=affclose&numaff=&ddatefs=20&mdatefs=01&ydatefs=2011&ddatefe=13&mdatefe=03&ydatefe=2011&nomusuel=&domaine=CONC&mots=&resmax=100&Submit=Vyh%C4%BEd%C3%A1vanie>